

**KAMU DİPLOMASİSİ UYGULAMALARINDA MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞI YURT DIŞI
TÜRK OKULLARININ ROLÜ: VELİ GÖRÜŞLERİ¹**

*MINISTRY OF NATIONAL EDUCATION OVERSEAS SCHOOLS' ROLE IN PRACTISES OF
PUBLIC DIPLOMACY: PARENTS' VIEWS*

Prof. Dr. Münevver ÇETİN

Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eğitim Bilimleri ABD, Eğitim Yönetimi ve Denetimi Bölümü, E-mail:
mccetin@marmara.edu.tr, İstanbul, Türkiye

Öğretmen, Bahar DOĞAN

Kuweyt Türk Okulu, E-mail: 04bdogan@gmail.com, Adan, Kuweyt

ÖZ

Kamu diplomasisi çalışmalarının, küreselleşen dünyada bilginin kontrol mekanizmalarından sızarak hızla yayılması ile yabancı kamuoyunun ülkelere yönelik bakış açılarını etkilediği bilinmektedir. Ülkeler, son yıllarda milli bir gücü olarak sahneye çıkan yumuşak güçlerini kamu diplomasisi faaliyetleri ile etkinleştirerek mevcut milli politikalar bağlamında gerek kendi vatandaşları, gerekse yabancı ülke vatandaşlarının görüşlerini dönüştürebilmektedir. Yumuşak gücün unsurlarından olan eğitim ve kültür çalışmaları da hedeflenen politikaların hızla uygulanmasına yardımcı olabilir. Bu amaçla “Kamu Diplomasisi Uygulamalarında MEB Yurtdışı Türk Okullarının Rolü: Veli Görüşleri” başlıklı araştırma kapsamında Kuweyt’te yaşayan ve maksimum çeşitlilik yöntemi ile belirlenen 18 velinin görüşlerine başvurulmuştur. Nitel araştırma yönteminin uygulandığı araştırmada yarı yapılandırılmış görüşme soruları aracılığıyla yüz yüze görüşme tekniği uygulanarak veriler elde edilmiştir. Araştırmadan elde edilen bulgular ışığında, velilerin kamu diplomasisi uygulamaları için üstlenebilecekleri rollerle ilgili liderliğe ihtiyaç duydukları, bu anlamda gerek Büyükelçilik gerekse okul düzeyinde beklenti ve önerileri açıkladıkları, Kuweyt’te yaşayan Türk Vatandaşları olarak yabancı kamuoyu ile kaynaşma ve temsil edilme ihtiyacında oldukları ortaya çıkmıştır. Veliler, okulun yabancı dil öğretiminde önemli bir rolü olduğunu belirtmişlerdir.

Anahtar Sözcükler: Kamu diplomasisi, yumuşak güç, MEB Yurtdışı Türk Okulları.

ABSTRACT

Public diplomacy affairs with information spreads far and wide by penetrating in globalizing world are known to effect foreign public opinion’s perspectives oriented countries. In recent years as a national power appearing its soft power by activating with public diplomacy affairs countries can convert either own citizenship’s or foreign countries’s citizenship’s opinions in the context of existing national policy. Education and cultural works which are components of soft power can help to be practise aimed policies rapidly. For this purpose, within the context of this research of titled “ The Role of Ministry of National Education Overseas Schools in Practises of Public Diplomacy: Parents’ Views” parents’ which live in Kuwait and are determined with maximum variation sampling method views were applied. In this research qualitative research method was used and data were obtained through semi-structured interview questions by practising face to face interview technique. In the consideration of findings obtained from research parents need leadership in relation to be able to undertake roles for public diplomacy practises, explain their expectations and offers at a level of embassy and school, are in need of integration by foreign public opinion and being represented as Turkish citizenship living in Kuwait. Also parents underlined that schools have an important role about foreign language teaching.

Keywords: Public diplomacy, soft power, MoNE Overseas Turkish Schools.

¹ Bu araştırma, 28 Haziran- 1 Temmuz tarihleri arasında İstanbul Üniversitesi Kültür ve Kongre Merkezinde düzenlenen ERPA International Congress on Education 2018’de bildiri olarak sunulmuştur.

1. GİRİŞ

Morgenthau'ya göre güç, ilişki, uluslararası politikanın hedefi ve hedeflere ulaşmada araç olmak üzere üç bölümden oluşmaktadır, Holsti ise gücü; ülkelerin imkanları ölçüsünde ödül, ceza, yaptırım, ikna gibi yöntemleri kullanarak diğer ülkelerin karar mekanizmalarını kendi çıkarları ekseninde yönlendirebilmesi olarak tanımlamaktadır (Aydoğan ve Aydın, 2011, s.10). Nye (2017)'ye göre güç en genel anlamıyla bir kişinin istediği sonuçları elde edebilme becerisi olarak tanımlanmaktadır. Güç, başkalarının davranışlarını arzu edilen sonuç için etkilemektir (Nye, 2017, s.20). Nye (1990) bir ülkenin yumuşak gücünün, kültürü, politik değerleri ve dış politikası olmak üzere üç kaynağa dayandığının altını çizmektedir. Başarılı bir uygulama ile bu kaynaklar, donör ülkenin değerlerini benimsemek ya da ona dahil olmayı dileyen ülkelere karşı pasif bir manivela gücü olarak hareket etmektedir. Yaptırım kullanımını zorlama ile kullanmayı öngören sert güçten farklı olarak yumuşak güç, ülkelerin birbirlerini etkilemelerini vurgular (Nye, 1990; Kalın, 2011). Güçlerini diğerlerinin gözünde meşrulaştıran ülkeler, daha az direnişle karşılaşmaktadırlar. Bir ülke, kültürüne ve ideolojisine karşı dikkat çekmesi, diğer ülkelerin o ülkeyi takip etmesi ile ilişkilidir. Yumuşak gücünü etkili kullanan bir ülkenin uluslararası kuralları çıkarlarına ve değerlerine uygun olarak şekillendirebildiği ve eylemlerini meşruiyet ekseninde icra ettiği söylenebilir (Nye, 2017, s.31). Kamu diplomasisi uygulamaları aracılığıyla yumuşak gücüne güç kazandıran ülkelerin politikaları bağlamında yabancı kamuoylarını etkileme çabaları tarih boyunca süregelmiştir. Melissen (2005:3)'e göre, uluslararası ilişkilerde, yabancı kamuoyuna yönelik resmi iletişim, yeni bir olgu olarak değerlendirilmemelidir. Kamu diplomasisi olarak tanımlanan imaj oluşturma, propaganda ve etkinlikler diplomasi kadar eskiye gittiğini aktarmakta, antik dönemlerde bile, itibara yönelik duyarlılık sahibi prenslerin ve temsilcilerinin yabancı topraklardaki kamuoyunun potansiyelini ve yaratacağı tehlikeleri kesinlikle göz ardı etmediklerini vurgulamaktadır (Melissen, 2005 s.3). Soğuk Savaş döneminden sonra kurumsal bir kimlik kazandırılan kamu diplomasisi, bazı otoriteler tarafından yumuşak bir güç, bazıları tarafından ise yumuşak gücün bir unsuru olarak değerlendirilmektedir (Erzen, 2014:54; Gilboa, 2008). Kamu diplomasisi, "uluslararası ortamda bir devletin, dış politikasının icrasında kullandığı resmî diplomatik kanallara ilave olarak, birey, grup, şirket vb. unsurlarını devreye sokarak hedef toplumu etkileme çabalarıdır" (Karadağ, 2012). Yabancı kamuoyunda cazibe ile elde edilen olumlu imajın ve itibarın, askeri veya ekonomik yaptırımlar gibi sert güç ile kazanılan topraktan ve diğer kaynaklardan çok daha önemli olduğu görülmektedir (Gilboa, 2008). Liderlerin, sınırötesi toplumların kalplerini kazanarak ve zihinlerinde yer edinerek dış politika hedeflerine yumuşak bir güç kullanımıyla erişimi günümüzde çok daha önemsenmektedir. Indraswari (2016)'ye göre, devletler kalpleri kazanarak, politikalarının etkililiğini artırabilirler. Gelişmiş uluslar kendi dillerini, düşüncelerini, kültürlerini ve değerlerini diğer toplumlara benimsetmek hedefi ile eğitim kurumlarından yararlanmayı çok önceden beri profesyonel bir şekilde gerçekleştirmektedirler. Kamu diplomasisi perspektifinden değerlendirilen eğitim yoluyla, toplumlar arasında çekim alanı oluşturularak birbirlerine karşı sempati hissetmeleri, zihinsel olarak karşılıklı olumlu algı zemininde birleşmeleri sağlanabilir. Eğitim ve kültürün etkileşim içinde toplumları ikna etme, cezbetme ve etkileme misyonu bulunmaktadır.

Zira ülkeler, kültürlerini tanıtırken kendi dillerini ve eğitim imkânlarını yabancı kamuoyuna iletmektedirler. Karşılıklı güven çemberi içerisinde sürdürülen ilişkiler, politikaları etkilemektedir (Özkan, 2015). Türkiye güç kazandıkça stratejik iletişim ve kamu diplomasisi alanlarındaki başarısı, milli çıkarlarının, bölgesel etkililiğinin ve küresel sorumluluğunun devamlılığı için zaruri görünmektedir.

Kalın (2011)'ın ifade ettiği gibi Türk toplumunu etkileyen bir takım değişimler bölgesel ve küresel hattaki kırılmalarla tetiklenmiştir. Bölgesel ve küresel aktör olarak Türkiye'nin içinde yer aldığı değişim hareketi "Türkiye'nin Yeni Hikayesi" ile tanımlanmaktadır (Kalın, 2011). Bu yeni hikaye, Türkiye'nin yüzünü bölgesindeki sorunlara döndüğü, arabuluculuk görevini üstlendiği ve kendini anlattığı bir süreci ifade edebilir. Türkiye, kendi kaynaklarını kullanarak, kendi ile ilgili bilgiyi doğru kanallardan aktararak kalpleri ve zihinleri kazanabilir. Bu kaynaklardan biri de, yurt dışındaki Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı Türk Okullarıdır. Türkiye tarafından finanse edilen ve eğitim kadrosu belirli ölçütlere göre yurt içinden karşılanan bu okulların, bulunduğu ülke için kamu diplomasisinde etkin bir araç olabileme potansiyeli bulunmaktadır.

Bu araştırma sürecinde Türk Okulunun tanımı yapılmaya çalışılmıştır. Türk Okulunun tanımı milli bir değer algısı ekseninde ve ilgili mevzuattan ilham alınarak tanımlanmıştır. Bu çerçevede Türk Okulları, Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı olup yurt dışında yaşayan vatandaşlarımız ve soydaşlarımızın okul çağındaki çocuklarının Türk Eğitim Müfredatının hedefleri doğrultusunda kültürel bağlarının korunması ve Türk dilinin öğretilmesi amacıyla eğitim ve öğretim almalarını sağlayan, okul öncesi, ilköğretim, ortaokul ve lise kademelerinden oluşan eğitim kurumunu ifade eder. Türk vatandaşlarına ücretsiz eğitim-öğretim imkânı sunan Türk Okulları, MEB'in müfredatlarına tabiidir. Eğitim personeli, Bakanlıklararası Ortak Kültür

Komisyonu Kararı'na bağlı olarak görevlendirilmektedir. Yurt Dışı Türk Okullarının, "Türkiye'nin Yeni Hikayesi"ni anlatacak bir araç olabileme gücü vardır. Bu çalışmada Kuveyt toplumunda ülkemiz lehine olumlu ve sürdürülebilir imaj yaratma hedeflerini gerçekleştirebilecek aktörlerden sadece bir grubu olarak Türk velilerinin görüşleri çerçevesinde Kuveyt'te yürütülebilecek çalışmaların gerekliliği, boyutları, farkındalığı gibi konular incelenmiştir. Araştırmada kamu diplomasisinde etkili bir araç olarak MEB Yurt Dışı Türk Okullarının Türkiye'nin imajına, Türkiye algısına ve Türkiye'nin çekiciliğine ne derece katkı sağladığının ortaya çıkarılarak bu seviyenin yükseltilmesi, gerek iç gerekse dış politikamızdaki amaçlara bizi ulaştıracak kamuoyunun rızasının alınması için velilere düşen roller, velilerin beklentileri ve önerileri tartışmaya açılmıştır.

2. YÖNTEM

Bu çalışmada, Kuveyt Türk Okulu velilerinin, Kuveyt toplumunda ülkemiz lehine bir etki alanı yaratabilmesi için eğitim bağlamında kamu diplomasisi çalışmalarının "ne, nasıl, neden, ne zaman, nerede ve kim" (5N1K) tarafından planlanmasına, uygulanmasına ve etkililiğine yönelik görüşlerini ortaya çıkarmak amacıyla nitel araştırma desenlerinden olgu bilim yöntemine başvurulmuştur. Olgu bilim araştırmalarında verilerin analizi, katılımcıların deneyimlerini ve aktardıkları anlamları açıklamak için yapılmaktadır. Bu amaçla içerik analizine başvurularak verilerin kavramsallaştırılması ve temaların oluşturulması sağlanmaktadır (Şimşek ve Yıldırım, 2011).

2.1. Çalışma Grubu

Araştırmancının çalışma grubunu, Kuveyt'te yaşayan ve çocukları Kuveyt Türk Okulu'na devam eden ve amaçlı örnekleme yöntemlerinden maksimum çeşitlilik yöntemi ile belirlenen 18 veliden oluşmaktadır. Patton'a göre (1990), nitel araştırmalarda örneklem belirleme tekniklerinin tümü geniş bir perspektifte amaçlı örnekleme kapsayabilmektedir.

Nitel araştırmalar, tipik olarak amaçlı seçilen az sayıdaki örneklerin veya tekli durumların ayrıntılı araştırılmasına odaklanmaktadır (Patton, 1990, s.169). Bu çalışmanın problemine göre okullar aracılığıyla uygulanabilecek kamu diplomasisi faaliyetlerine ilişkin veli görüşlerinin derinlemesine ortaya çıkarılması için maksimum çeşitlilik yöntemi ile farklı eğitim kademelerine devam eden öğrencilerin velilerinin görüşlerine başvurulmuştur. Maksimum çeşitlilik örnekleme çeşitlilik boyutlarının tanımlanmasıyla ve mümkün olduğunca birbirlerinden farklılaşan durumların belirlenmesi ile yapılandırılmaktadır (Patton, 2002, p. 235).

Tablo 2. Çalışma Grubunun Demografik Özellikleri

Cinsiyet	F	%
Erkek	8	44
Kadın	10	56
Yaş	F	%
20-30 yaş aralığı	4	22
31-40 yaş aralığı	12	67
41-50 yaş aralığı	2	11

Tablo 1'de görüldüğü üzere çalışma grubunu oluşturan velilerin 8'i erkek (%44), 10'u kadın (%56) ve 20-30 yaş aralığında 4 (%22), 31-40 yaş aralığında 12 (%67), 41-50 yaş aralığında 2 (%11) olmak üzere toplam 18 veli ile görüşülmüştür.

2.2. Görüşme Soruları

Görüşme soruları, ilgili literatür taranarak araştırmacılar tarafından geliştirilmiş olup, alan uzmanı akademisyen ve öğretmenler olmak üzere beş kişinin görüşleri doğrultusunda yapılandırılmıştır. İlgili literatür incelendiğinde kamu diplomasisinin dinleme, müdafaa, kültürel diplomasi, değiş tokuş diplomasisi ve uluslararası yayıncılık olmak üzere dört temel boyutu bulunmaktadır (Cull, 2008, s.35). Bu teorik açıdan hareketle velilerin kamu diplomasisi türlerinden kültürel diplomasi eğitim faaliyetlerine ilişkin görüşleri ortaya çıkarılmıştır. Kültürel diplomasi ana teması ile ilişkili altı soru velilere sorulmuştur. Örnek sorulardan bazıları verilmiştir: "Kuveyt toplumundaki Türkiye algısının dikkat çekici ve etkileyici olması amacıyla, veli olarak sizce okul-aile birliği, işbirliği çalışmaları çerçevesinde ülkemize prestij kazandıracak organizasyonları hangi kurum ve kuruluşlarla bağlantı kurarak gerçekleştirebilir?", "Kuveyt'te yaşayan farklı kültürlerle sahip insanlarla eğitsel ve kültürel organizasyonlar yürütmenin Türkiye-Kuveyt ilişkileri açısından önemi hakkındaki düşünceleriniz nelerdir?", "Bir veli olarak, okul tanıtım faaliyetleri kapsamında yürütülen çalışmaların etkililiğine yönelik görüşleriniz nelerdir?", "Kuveyt Türk Okulu'na ilişkin yüksek

düzeyde farkındalık sağlanırsa, ülkemizin imajı bağlamında buradaki kamuoyunun görüşlerini hangi açılardan değiştirebileceğinizi düşünüyorsunuz?”. Görüşme sorularının anlaşılabilirliğinin teyit edilebilmesi için iki veli ile pilot uygulama gerçekleştirilmiş ve tekrar eden sorular formdan çıkarılmıştır. Pilot uygulamadan elde edilen veriler analiz sürecine dahil edilmiştir.

2.3. Verilerin Toplanması

Araştırma, Kuveyt Türk Büyükelçiliği'nin izni ve onayı ile yürütülmüştür. Araştırmanın amacı velilere açıklanmış ve gönüllülük esasına göre katılımları için velilerin izinleri alınmıştır. Araştırmanın gizlilik ilkesine uygun olarak yürütüldüğü, velilerin kimlik bilgilerinin istenmediği ve araştırma ile ilgili herhangi bir konuda soruları olduğu takdirde açıklanabileceği velilere aktarılmıştır. Verilerin toplanması bir ay sürmüştür. Bu süreçte velilerle yüz yüze görüşmeler yapılabilmesi için velilerin uygunluk durumlarına göre hareket edilmiştir.

2.4. Verilerin Analizi

Maksimum çeşitlilik yöntemi ile farklı kademelere devam eden öğrencileri bulunan gönüllü velilerin görüşlerinin bir kısmı notlar alınarak (n=11), bir kısmı da ses kaydı ile (n=7) kaydedilmiştir. Elde edilen veriler, sistematik ve tarafsız bir yöntem olması gereken (Koçak ve Arun, 2006) içerik analizi tekniği ile çözümlenmiştir. İçerik analizi, verileri anlaşılır kılacak kuramsal çerçevenin sınanması için araştırmacılara imkan tanımaktadır. İçerik analizi aracılığıyla içerikle ilgili kategoriler altında kodlar biçimlendirilmektedir (Cavanagh 1997). Tümevarımsal içerik analizinin kullanıldığı bu çalışmada araştırmacılar açık kodlama, gruplama, kategorileri oluşturma, ayrıştırma süreçlerini uygulayarak araştırmanın kavramsal haritasını (Elo, & Kynğäs, 2008) ortaya çıkarmışlardır

Kategorize edilen alanlara ilişkin velilerin görüşleri, V1,V2 vb. gibi kodlarla doğrudan alıntılanmıştır. Çalışmada veriler olabildiğince ayrıntılı olarak (frekans, katılımcı sayısı, doğrudan alıntılar, katılımcı kodları vb.) sunulmaya ve sonuçlara nasıl ulaşıldığı (kavramsal kategoriler) açıklanmaya çalışılmıştır.

3. BULGULAR

Bu bölümde velilerin görüşleri analiz edilerek ortaya çıkan bulgulara yer verilmiştir.

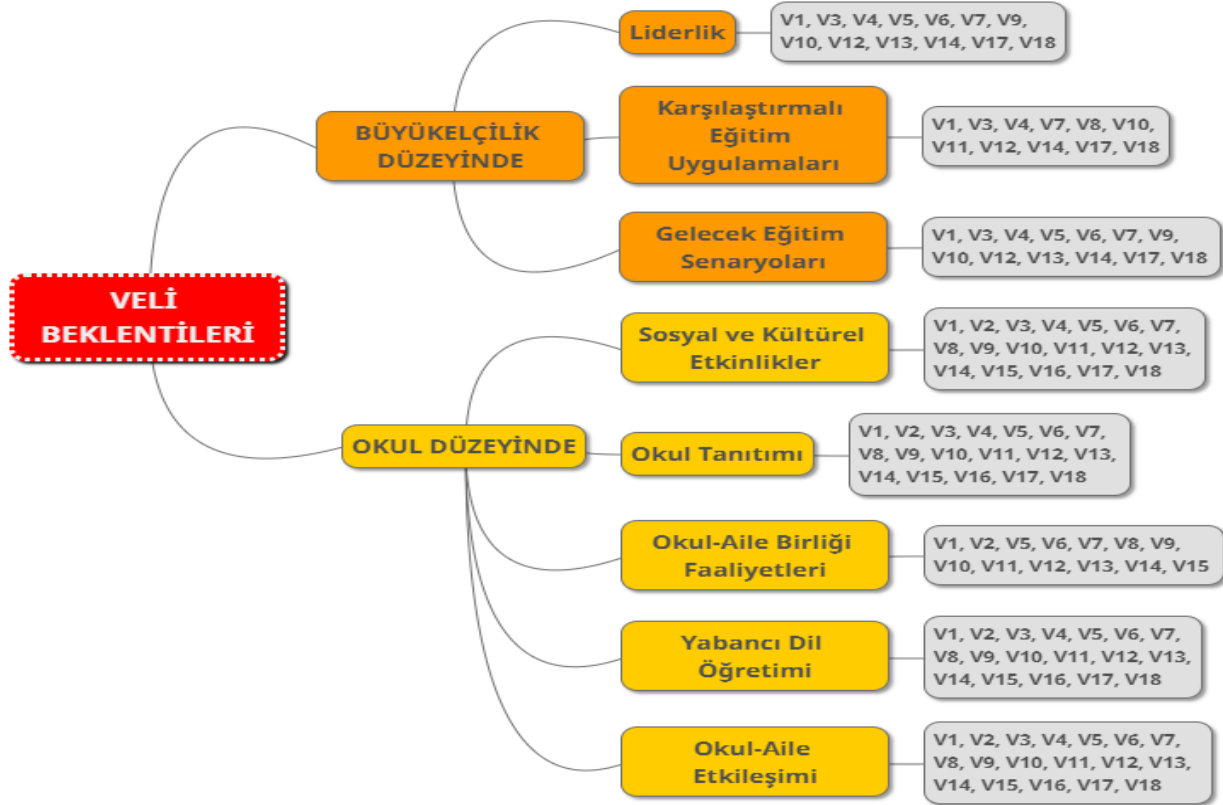
Tablo 2. İlgili Tema ve Kategoriler

Tema	Kategoriler
Kültürel Diplomasi Faaliyetlerine İlişkin Beklentiler	Büyükelçilik Düzeyinde Okul Düzeyinde
Kültürel Diplomasi Faaliyetlerine İlişkin Öneriler	İmaj Çalışmaları Çok Yönlü İletişim Stratejileri Öğrenci Kazanımları
Diaspora Diplomasisine Yönelik İhtiyaçlar	Okul-Aile-Toplum Etkileşimi İşbirliği Temsil

Tablo 2’de tema ve kategoriler sınıflandırılmıştır. Araştırmada “Kültürel Diplomasi Faaliyetlerine İlişkin Beklentiler” ana teması altında “Büyükelçilik Düzeyinde” ve “Okul Düzeyinde”; “Kültürel Diplomasi Uygulamaları Öneriler” ana temasının altında “İmaj Çalışmaları”, “Çok Yönlü İletişim Stratejileri”, “Öğrenci Kazanımları”, “Okul-Aile-Toplum Etkileşimi” kategorileri ortaya çıkmıştır. Velilerin görüşlerine göre ortaya çıkan üçüncü tema ise; kamu diplomasisinin alt boyutu olan diaspora diplomasisi ile ilgilidir. “Diaspora Diplomasisi Faaliyetlerine İlişkin İhtiyaçlar” teması “İşbirliği” ve “Temsil” kategorilerine ayrılmıştır. Veliler, bu kategoriler altında beklentilerini ve önerilerini ifade etmişlerdir.

Şekil 1. Kültürel Diplomasi Faaliyetlerine İlişkin Veli Beklentileri

“Kültürel Diplomasi Faaliyetlerine İlişkin Beklentiler” ana teması altında belirlenen kategoriler velilerin beklentilerine göre kendi içlerinde çeşitli kodlara ayrılmaktadır.

Araştırmaya katılan velilerin görüşlerine göre, okulda yürütülebilecek kültürel diplomasi faaliyetlerine ilişkin beklentiler teması büyükelçilik düzeyinde ve okul düzeyinde olmak üzere iki ayrı kategoride sınıflandırılmıştır. Katılımcı velilerin “Büyükelçilik Düzeyinde” beklentileri, Liderlik (n=13), Karşılaştırmalı Eğitim Uygulamaları (n=11), Gelecek Eğitim Senaryoları (n=13) alanlarında ortaya çıkmıştır.

Katılımcı velilerin görüşleri doğrudan alıntılarla burada aktarılmıştır:

V1: “Bu okulu diğer okullarla gidip görüşüp onlar neler yapıyorlar. Biz ne yapıyoruz. Öğrensek...” (Büyükelçilik Düzeyinde-Karşılaştırmalı Eğitim Uygulamaları).

V2: “Büyükelçilik, üst kademe veya ataşe hepimiz utanmadan isteyeceğiz. Bizim ihtiyaçlarımız var. Biz kendimiz için istemiyoruz, kimseden sadaka istemiyoruz. Çocuklarımız için.” (Büyükelçilik Düzeyinde/Liderlik).

V17: Mesela Erasmus projeleri var. Okulumuzda da böyle Kuveyt Okulları ile öğrenci değişim projeleri gerek. Bizim öğrencilerimiz aynı ortamda buluşmuyorlar. Hem kültürümüzü tanıtır hem de orada ne yapıyor öğrenmiş oluruz (Büyükelçilik Düzeyinde/Karşılaştırmalı Eğitim Uygulamaları).

V18: “Çocuklarımızın özgüvenleri yok. Kısıtlanmışlar. Çok farklı koşullarda büyüyorlar. Evdeler ve yalnızlar. Öncelikle okul binamızın büyümesi ile çok güzel çalışmalara katılabilirler (Gelecek Eğitim Senaryoları-Liderlik).

V7: “Elçilik Kuveyt ve Türk Okulları arasında köprü olmalı. Birbirimizden haberdar oluruz. Okullar buluşturulursa Türk-Arap kaynaşması sağlanır.” (Büyükelçilik Düzeyinde/Karşılaştırmalı Eğitim Uygulamaları).

V6: “Eminim daha farklı şeyler olacak diye düşünüyorum bu yıl. Kendi ülkeni bırakıp gelmişsin. Emek veriliyor, masraf bir yana o çocuğun geleceği... Bazen düşünüyorsun kendi elimle mi çocuğumun geleceğini bozuyorum diye. Bence çocuklarımız Kuveyt’te de meslek sahibi olabilir. Bizim bunları bilmemiz gerekir.” (Büyükelçilik Düzeyinde/Gelecek Eğitim Senaryoları).

Araştırmaya katılan velilerin, “Okul Düzeyinde” beklentileri, 1. Sosyal ve Kültürel Etkinlikler (n=18), Okul Tanıtımı (n=18), Okul-Aile Birliği Faaliyetleri (n=13), Yabancı Dil Öğretimi (n=18), Okul-Aile Etkileşimi (n=18) alanlarında ortaya çıkmıştır.

V16: “Öğretmenlerimizi tanımak istiyorum. Gelen öğretmenler bizimle tanışmıyor neden. Ben kendi çocuğumun öğretmenini tanımak istiyorum. Bu kadar yıldır buradayım. Böyle bir faaliyet görmedim. Çok onur duyuyorum.” (Okul Düzeyinde/Okul-Aile Etkileşimi).

V3: “Çocuğum dört yıldır okula devam ediyor ancak okul tanıtım faaliyetleri yapılmıyor. Kuveytliler, Türk Okulunun varlığından habersizler.”(Okul Düzeyinde/Okul Tanıtımı).

V5: “Kuveytliler bize saygı duyuyor, bizi seviyorlar. Tüm etkinliklerde her konuda bizden yardımlarını esirgemezler. Türkiye’yi tanıtıcı etkinlikler yapılmıyor” (Okul Düzeyinde/Sosyal ve Kültürel Etkinlikler).

V17: “Okul tanıtım faaliyetleri yeni başladı. Kuveytliler burada bir Türk Okulu olduğunu duyunca şaşırıyorlar. Bilmiyorlar.” (Okul Düzeyinde/Okul Tanıtımı).

V15: “Biz burada misafiriz. Onlar bizi ağırlıyorlar. Karşılık vermeliyiz. Onların bayramlarını biz de kutlamalıyız. Bando takımı ile ya da Türkiye ve Kuveyt Bayrakları ile...” (Okul Düzeyinde/Sosyal Kültürel Etkinlikler).

V6: “Burada çocuklarımız dil konuşamıyor. Dil biraz yetersiz gibi.” (Okul Düzeyinde/Yabancı Dil öğretimi).

V15: “Okul-Aile Birliği okul ihtiyacımızı biliyor. Çocukların kendi enerjisini tüketebileceği bir yere ihtiyacı var. Daha geniş bir ortam olsaydı... Şenliklerimizi, bayramlarımızı yaptığımız güzel bir yer olsaydı...” (Okul Düzeyinde/Okul-Aile Birliği Faaliyetleri).

Şekil 2. Kültürel Diplomasi Faaliyetlerine İlişkin Veli Önerileri

Kültürel Diplomasi Faaliyetlerine İlişkin Öneriler teması, İmaj Çalışmaları (n=14), Çok Yönlü İletişim Stratejileri (n=18), Okul-Aile-Toplum Etkileşimi (n=10) ve Öğrenci Kazanımları (n=18) alanlarında kategorilere ayrılmıştır.

Araştırmaya katılan velilerin görüşlerine aşağıda yer verilmiştir:

V12: “Çocuklara el sanatları kursları verilebilir. Bunlar yapılmalı. İngilizce öğrenmeliler. Arapça’yi öğrenemiyorlar burada.” (Öğrenci Kazanımları)

V3: “Öğrencilere müzik öğretilmeli, el aletlerini kullanmayı öğrenmeleri gerekiyor. Neyi nasıl kullanacağını bilmeliler, düşünmeyi öğrenmeliler.” (Öğrenci Kazanımları)

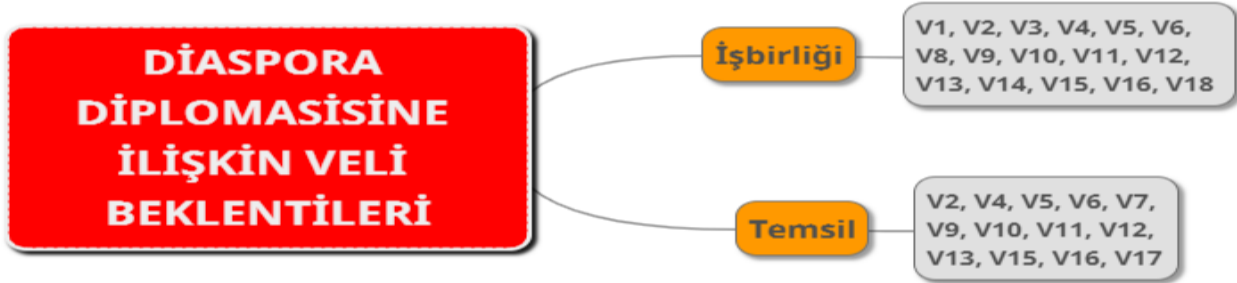
V10: “23 Nisan’da diğer okulları davet edebiliriz. Folklor, halk oyunlarımızı oynayabiliriz. Spor turnuvaları yapılırsa diğer okullarla. Bizi böyle tanırlar.” (İmaj Çalışmaları)

V15: “Biz kendimizi ifade edemedik kendimizi gösteremedik. Hiçbir zaman onların özel bayramlarında bulduk ne de onlar bizi davet ettiler öyle biliyorum. Kuveytlilerin bize karşı düşünceleri çok güzel. Biz Türkleri çok seviyorlar....Burada sevilen sayılan insanlarız. Okulumuzu tanımıyorlar bilmiyorlar. Biz istersek yardımcı olurlar, destek olurlar.”(Okul-Aile-Toplum Etkileşimi)

V12: “Kuveyt Okulları, Pakistan Okulları, Filipinliler ve Hintlilerin Okulları ile etkinlikler yapılabilir. Uluslararası gün düzenlenebilir. Ne bileyim bir Pakistan günü ya da Filipinlilerin kültürünün tanıtımı ya da bizim ülkemizin onlara anlatılması...” (Çok Yönlü İletişim Stratejileri)

VI: “Biz uluslararası bir ülkede yaşıyoruz. Biz Türkiye’de hepimiz Türküz. Ama burada çok çeşitli milletler var. Kardeş Okullar olabiliriz... Amerikan Kolejlerinde görüyorum. Belirli günlerde böyle bir fuar düzenliyorlar. Biz neden yapmıyoruz.” (Çok Yönlü İletişim Stratejileri)

Şekil 3. Diaspora Diplomasisi Faaliyetlerine İlişkin Veli Beklentileri

Velilerin görüşlerine göre ortaya çıkan “Diaspora Diplomasisine Yönelik Beklentiler” teması, 1. İşbirliği (n=16) ve 2. Temsil (n=13) kategorilerine ayrılmıştır.

Veli görüşlerinden bazıları burada aktarılmıştır:

V15: “İsteseek biz kendimizi sevdirep onlarla kaynaşabiliriz. İlk başta bizim kültürümüzü öğretebiliriz. Kıyafetlerimizi, yemeklerimizi...Önyargılı olmamız gerek. Biz birbirimize benziyoruz. İsteseek çok güzel bir bağlantı kurabiliriz. Türkiye burada hatta tüm Arap Ülkelerinde bir numara. Biz kavgaşar değiliz. İlla ki bir insan kendi kazancını düşünür. Kazanırken kazandırmalıyız”(İşbirliği).

V2: “Tarihsel bağlarımız var. Biz İngilizce ve Arapça dillerinde kendimiz tanıtabiliriz. Ülkemizi temsil edebiliriz. Buradaki ihtiyaçlarımızı dinlemeliler.” (Temsil).

V6: “Biz herkesi severiz. Buradakiler de bizi seviyor. Türkçe konuştuğumuzda hemen bakıyorlar. Türk oldu mu daha farklı bakıyorlar. Onlar bize ön ayak olurlar, yardımcı olurlar. Diyalog kurulabilir.” (İşbirliği).

V8: “Türklerle Arapların kaynaşması gerekiyor. Dizilerimiz çok izleniyor. Müzik gibi etkinliklerle kendimizi tanıtabiliriz. Cezbedici organizasyonlar yapılabilir.” (İşbirliği).

V20: “Buranın kamuoyu bizi çok seviyor. Bu sevgiyi kaybetmemeliyiz. Ortak işler yaparak burada daha sıkı bağlar kurabiliriz. Biz birlik olursak isteklerimizi de söyleriz.” (İşbirliği).

4. TARTIŞMA ve SONUÇ

Kamu diplomasisi, herhangi bir diplomatik ilişkinin yapamayacağı bağlar kurmakta ve uzun dönemli etkiler sağlamaktadır. Güçlü devletler kamu diplomasisi faaliyetleri ile güçlü ülke imajlarını yapılandırmaktadırlar (Erzen, 2012:123). Kalın (2011)’ın ifade ettiği gibi imajların gerçekliği şekillendirdiği bir çağda yaşıyoruz. Ülkenin nesnel gerçekliğinden ziyade; imajı, politikaları, analizlerinde kullandığı anahtar sözcükler ve bulunduğu çerçeve çok daha anlamlıdır. Genellikle insanların dikkatini cezbetmek için moda endüstrisinde kullanılan “imaj her şeydir” tabiri, gerçekten de toplumlar ve ülkeler tarafından geçerliliğe haizdir (Kalın, 2011).

Indraswari (2016)’ya göre devletler, birlikte var olmaları için kapsayıcı çalışmalar yapmaları gerektiğini fark etmeleri ile, kendi yönetimi dışında dış kamuoyunu devamlı bir hedef olarak algılamaya başlamışlardır. Devletlerin amacı, kamuoyunun kalbini ve aklını kazanarak politikalarında etkili olmaya çalışmak olarak değerlendirilebilir (Indraswari, 2016).

Milani (2015), dış politikada eğitimin önemine değinmiş ve eğitim aracılığıyla ülkelerarası işbirliğini ekonomik, politik ve kültürel alanlardaki ortak kazanımlara vurgu yapmıştır. Eğitim uluslararası kalkınma stratejileri ekseninde yumuşak bir güçtür ve etkililiği işbirliği ile orantılıdır (Milani, 2015).

Araştırmadan elde edilen bulgular incelendiğinde velilerin, okullarda kamu diplomasisi uygulamaları hakkında deneyim edinmedikleri ve bu tür uygulamaların yurt dışında önemli olabileceği görüşünde oldukları ortaya çıkmıştır. Bu bağlamda velilerin gerek Büyükelçilik, gerekse okul düzeyinde yapılabilecek uygulamalara dönük bir takım beklentiler ve öneriler ifade ettikleri görülmüştür. Veliler, Kuveyt toplumu ile kaynaşma, işbirliğine ve karşılıklı etkileşime dayalı eğitsel ve kültürel çalışmalarda rol alma, öğrencilerinin Kuveyt toplumunda yaşayan yabancı akranları ile ortak projeler üretme beklentilerini dile getirirken, sahip oldukları Türk kimliğinin Kuveyt'te etkili olmasına dönük ihtiyaçlarını da ifade etmişlerdir. Türkiye ve Kuveyt ilişkilerinin eğitim ve kültür alanlarında geliştirilmesi için girişimler yapılması için liderliğe gerek duyulmaktadır. Araştırma bulgularına göre, veliler kamu diplomasisi faaliyetlerinde rol alabilmeleri için liderliğe gereksinim duymaktadırlar. Kouzes ve Posner (2006), liderliğin her durumda ve her zaman geçerli olan bir ilişki biçimi olduğunu vurgulamaktadırlar. Liderlik, yol göstermeyi hedefleyenler ile takip etmek isteyenler arasındaki ilişkiye dayanmaktadır (Kouzes & Posner, 2006, :20). Veliler, büyükelçilik düzeyinde karşılıklı işbirliğine dayalı bir liderliğin beklentiler bağlamında etkili olabileceğini belirtmişlerdir. MEB Yurt Dışı Türk Okullarının faaliyet gösterdiği ülkelerde Türk Büyükelçilikleri bünyesinde bağlı birimler olarak hizmet veren Eğitim Müşavirliği birimlerinin bulunarak eğitim alanında deneyimli yetkililerin doğrudan eğitimle ilgili işlemlerin ve projelerin yürütülmesi, işbirliğine dayalı olarak öğrencilerin yaşadığı ülke ile Türkiye arasında karşılaştırmalı eğitim uygulamaları ile eğitimin gelecek eğitim senaryoları spektrumunda değerlendirilmesi Kuveyt toplumunda Türkiye'nin cezbedici olma düzeyini yükseltebilir. Liderliği üstlenen Eğitim Müşavirlikleri/Ataşelikleri Türk Okulunun Kuveyt'teki diğer kurumlarla kurumlar arası çalışmalar icra etmesine ve bu çalışmaların sürdürülebilirliğine katkı sağlayabilir. Türk öğrencilerin yabancı akranları ile ilişkiler geliştirebilmeleri, Türk ve Kuveyt Eğitim Sistemlerinin farklılıkları ve benzerlikleri üzerinde tartışarak ortak bir platformda buluşabilmeleri ve deneyimlerini aktarmaları için Kuveyt Okulları ile bağlantı kurulabilir. Öğrencilerimizin ülkelere döndüklerinde yaşadıkları toplumla ilgili birincil kaynaklardan deneyimledikleri sağlıklı bilgileri çevrelerine aktarmaları ve gelecekte Kuveyt'te eğitim görüp meslek sahibi olarak Türkiye'yi temsil etmeleri, stratejik bir hedef olarak söz konusu ilişkilerin kurulması adına önemlidir. Gelecek yirmi yılın her iki ülkenin eğitim ihtiyaçları, kazanımları, insan kaynakları yönetimi projeksiyon altına alınarak kısa-orta ve uzun vadeli eğitim politikaları planlanarak ülkeler arası ilişkilerin istenilen hedeflerde yapılandırılması sağlanabilir. Veliler, sahip olduğu bir takım kaynaklardan (bilgisi, becerisi, potansiyeli), kültürel diplomasi faaliyetleri için gönüllü olarak faydalanmaktadırlar. Burada velilere, çalışmaları planlama ve yürütme noktasında ilgili kurumlar tarafından rehberlik edilebilir.

Veliler, okulun yabancı dil öğretiminde yurt içindeki okullardan çok daha kritik bir yer edindiğini belirtmişlerdir. Can ve Can (2014) tarafından yapılan yabancı dil öğretiminde karşılaşılan sorunlara yönelik araştırma bulgusuna göre, öğrenciler yabancı dili öğrenmenin öneminin farkındadırlar ve yabancı dili günlük yaşamlarında kullanamadıklarını belirtmişlerdir (Can ve Can, 2014). MEB Yurt Dışı Türk Okulundaki öğrencilerin İngilizce ve Arapça konuşulan bir ülkede büyümeleri bir avantaj olarak görülebilirken, öğrencilerin günlük yaşamda konuşabilmeleri için yabancı dil öğretimi konusunda velilerin beklentileri bulunmaktadır.

Okul imajı, pek çok faktörün şekillendirdiği ve okulun zaman içerisinde bilgiyi çeşitlendirdiği birikimli bir sürecin sonucu olarak ortaya çıkmaktadır. Gelişmiş bir okul imajı için teknolojik yenilikler ve okulla etkileşimi sağlayan aileler önemli rol oynamaktadır (Nguyen and Leblanc, 2001). Veliler, okulla ilişkili bir takım derneklerin desteği ile okul imajına katkıda bulunmaktadır. Dolayısıyla okul imajı, okulların çeşitli özelliklerini karşılaştıran veliler tarafından yapılandırılan bir sürecin sonucunu ifade etmektedir (Li, & Hung, 2009). Kurumlar arası işbirliği yapılarak okulların olumlu imajına katkı sağlanabileceği diğer bulgular arasındadır. Fiziksel koşulların yenilikçi bir tasarımla yapılandırılması okul imajı için önceliklidir. Kuveyt'te bulunan yabancı okulların genel olarak fiziki donanımları elverişli ve hareket alanları geniştir. Türk Okulunun bu okullardan farkı ücretsiz olarak Türk Vatandaşlarına eğitim imkânı sunmasıdır. Okul binası, bulunduğu çevre, iki yönlü iletişim stratejilerindeki başarılı uygulamaları ve temsil ettiği değerler bakımından kültürel diplomasi çalışmaları bağlamında Türkiye için önemli bir imaj algısı yaratabilir.

Velilerin yaşadıkları ülkenin kültürel değerlerini tanımaya ve bu anlamda rehberlik edilmeye ihtiyaçları bulunmaktadır. Okul, bu amacı gerçekleştirebilecek önemli bir aktör olabilir. Veliler, okul-aile etkileşiminin aktif ve çok yönlü bir yapıda sürdürülmesi gerektiği inancındadırlar. Diğer bir bulgu ise, veli ziyaretlerinin, okul ve kendileri arasında güçlü bağlar kurabilecek köprüler inşa ettiğidir. Bu ziyaretler sonucunda gerek

çocuklarının devam ettikleri okul, gerekse yaşadıkları ülkede eğitim açısından faydalanabilecekleri fırsatlar hakkında Edward Murrow'ın "last three feet-yüz yüze iletişim" doktrininde açıkladığı gibi yakın mesafeden bilgi edinmenin faydalarını ifade etmişlerdir.

Cankurtaran (2015)'a göre, Türkiye sınırları dışındaki Türklerin ve akraba topluluklarının kamu diplomasisi yoluyla desteklenmesi gerekmektedir. Diasporasının gücünü fark eden Türkiye, klasik diplomasisini daha etkili kılacak, yumuşak gücüne güç katacaktır (Cankurtaran, 2015:96). *Diaspora diplomasisi faaliyetlerine ilişkin veli beklentileri* teması, araştırma problemi olmamasına karşın görüşmeler sonucu elde edilen bir bulgu olarak ortaya çıkmıştır. Rana (2011), yeni bir kavram olan diaspora diplomasisini, kamu diplomasisinin bir alt boyutu olarak değerlendirmektedir. Anavatanından farklı bir ülkede, yaşadığı ülkenin vatandaşlığına geçmiş ya da geçmemiş, azınlık olarak tabir edilen gruplar, diaspora olarak tanımlanmaktadır (Rana, 2011'ten akt. Cankurtaran, 2015:94). Bu araştırma kapsamında Kuveyt'te yaşayan Türk Vatandaşı velilerin, yaşadıkları ülkede etkili olabilecekleri, Kuveyt-Türkiye ilişkileri ekseninde aracı rol oynayabilmeleri için işbirliğine ve temsile ihtiyaçları olduğu elde edilen bulgular arasındadır. Eğitim açısından değerlendirildiğinde, okul-aile-toplum etkileşiminin en öncelikli basamağının Türk Vatandaşları arasındaki bağların oluşturulması gerektiğine yönelik velilerin beklentileri bulunmaktadır.

Başka bir ülkeye göç etmiş Türk Vatandaşlarının MEB Yurtdışı Türk Okulları aracılığıyla kültürlerini yaşadıkları topluma benimsetmeleri, dayanışmalarını ve örgütlenmelerini zorunlu kılmaktadır. Kuveyt Türk Büyükelçiliği eğitimi yumuşak bir güç unsuru olarak görmektedir ve bu yöndeki çalışmaları ve çabaları veliler tarafından vurgulanmaktadır. Kamu diplomasisinin alt boyutlarından olan kültür ve diaspora diplomasisi çalışmalarının verimli yürütülebilmesi için çok taraflı istişarelerin ve eylem planlarının yapılandırılması ve sürdürülmesi gelişimsel uygulamaların gerçekleştirilmesi hedefine hizmet edebilir. Türk Vatandaşları, okulları aracılığıyla bu amaca yönelik harekete geçebilir ve ülkemizin Kuveyt'te bir cazibe merkezi olmasında aktif birer rol alabilirler.

KAYNAKÇA

- Aydoğan, B., ve Aydın, H. (2011). Güç kavramı, kamu diplomasisi ve güvenlik, İstanbul: Ekopolitik Uluslararası İlişkiler Masası.
- Can, E. ve Can, C. I. (2014). Türkiye'de ikinci yabancı dil öğretiminde karşılaşılan sorunlar, Trakya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 4(2).
- Cankurtaran, S. B. (2015). Türk dış politikasında "diaspora diplomasisi açılımı" ve Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı, Şahin, M., Çevik, B. S., (Ed.), Türk dış politikası ve kamu diplomasisi, (91-131), Ankara: Nobel Yayıncılık.
- Cavanagh S. (1997) Content analysis: concepts, methods and applications. Nurse Researcher, 4, 5-16.
- Cull, N. J. (2008). Public diplomacy: Taxonomies and histories. The annals of the American academy of political and social science, 616 (1), 31-54.
- Elo, S., & Kyngäs, H. (2008). The qualitative content analysis process. Journal of advanced nursing, 62(1), 107-115.
- Gilboa, E. (2008). Searching for a theory of public diplomacy. The annals of the American academy of political and social science, 616(1), 55-77.
- Indraswari, R. (2016). Soft power building through international education: Indonesia's KNB scholarship scheme, http://repository.unpar.ac.id/bitstream/handle/123456789/1542/Mklh_Ratih%20Indraswari_Soft%20Power%20Building%20through%20International-p.pdf?sequence=1&isAllowed=y Erişim Tarihi: 15.10.2017.
- Kalın, İ. (2011). Soft power and public diplomacy in Turkey. Perceptions, 16 (3), 5-23.
- Karadağ, H. (2012). Bir dış politika tekniği olarak kamu diplomasisi: Karar verme süreci üzerine etkisi, Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Koçak, A., & Ö., Arun. (2006). İçerik analizi çalışmalarında örneklem sorunu. Selçuk Üniversitesi İletişim Fakültesi Akademik Dergisi, 4(3), 21-28. <http://josc.selcuk.edu.tr/article/view/1075000231/1075000225> Erişim Tarihi: 01.11.2017.
- Kouzes, J. M., & Posner, B. Z. (2006). The leadership challenge. US: John Wiley & Sons.

- Li, C. K., & Hung, C. H. (2009). Marketing tactics and parents' loyalty: The mediating role of school image. *Journal of Educational Administration*, 47(4), 477-489.
- Melissen, J. (2005). *The New Public Diplomacy: Between Theory and Practice*, Melissen, J. (Ed.), *The new public diplomacy: Soft power in international relations*. (pp.3-28), NY: Palgrave Macmillan.
- Milani, C. R. (2015). Educational cooperation as soft power: the Case of Brazil's foreign Policy, ISA / Global South Caucus, Singapore, 8-10 January 2015, <http://web.isanet.org/Web/Conferences/GSCIS%20Singapore%202015/Archive/a18651a2-44ee-4d89-85fb-39183f6014aa.pdf> Erişim Tarihi: 10.01.2018.
- Nguyen, N., & Leblanc, G. (2001). Corporate image and corporate reputation in customers' retention decisions in services, *Journal of Retailing and Consumer Services*, 8 (4), 227-36.
- Nye, J. S. (2017). *Yumuşak g¼ç: D¼nya siyasetinde başarının araçları*, (çv.) Aydın, İ. R., Ankara: BB101 Yayınları.
- Nye, J. S., (2004). *The Benefits of Soft Power*, <https://hbswk.hbs.edu/archive/the-benefits-of-soft-power> Erişim Tarihi: 08.01.2017.
- Nye, J. S. (1990). Soft power. *Foreign policy*, (80), 153-171.
- Özkan, A. (2015). Strategic practices of public diplomacy policies in educational field and Turkey's potential for cultural diplomacy. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 176, 35-43.
- Patton, M. Q. (2002). *Qualitative research and evaluation methods*, (3rd edition). Thousand Oaks, CA: Sage.
- Patton, M.Q. (1990) *Qualitative evaluation and research methods*, (2nd edition). Newbury Park, CA: Sage.
- Erzen, Ü. M. (2014). *Kamu diplomasisi*, İstanbul: Derin Yayınları.